

Semih Ardıç yazdı

Tek adam rejiminde ekonomi lügati

Kemal Ay yazdı

Hrant Dink, 10 yıl önce öldürüldü: Cinayetleriniz itinayla faili meçhul bırakılır

GÜNLÜK E-GAZETE — SAYI: 81

WWW.TR724.COM — @TR724COM

'Engel' tanımayan zulmün mağdurları

1 5 Temmuz'dan bugüne zulmün ulaşmadığı kişi kalmadı dense yeridir. 45 binden fazla insanın haksız yere tutuklandığı kıyım sürecinde muhalif her kesim hedef oldu. Akademisyenler, gazeteciler, aydınlar, siyasiler, memurlar. Hamile kadınlar, bebekli anneler, bastonlu dedeler, ihtiyar nineler ve nihayet engelli vatandaşlarımız. Cüneyt Arat, Kazım Avcı, Veli Saçılık, Serhat Özgür, Ergün Demir... Hepsi de hayatlarını hâlihazırda zorlaştıran engellerine rağmen, 'milli güvenlik' kapsamında çeşitli suçlamalarla ya hapiste, ya ev hapsinde ya da her türlü sosyal hakından mahrum hâlde sokakta...

TR724'ün dosyası 2, 3 ve 4'te

Erhan Başyurt yazdı

İkinci tur oylama 3 ay sürebilir!

Adem Yavuz Arslan yazdı

Obama'yı nasıl bilirdiniz?

Efe Yiğit'in dosyası

Dümenide Zidane karşınızda Galacticos 2.0

10

12

18

'Mazlumun yanındayız diye hapsimiz isteniyor'

TR724 DOSYA

Cüneyt Arat, görme engelli bir gazeteci. Türkiye onu 2 yıldır tanıyor. Cadı avı başladığında masum insanlara yapılan haksızlıklara ilk ses çıkaranlardan biriydi. Altı aydır ev hapsinde. Ayağındaki elektronik kelepçe yüzünden camiye, alışverişe, hatta 3 ayda bir aldığı engelli maaşını bankadan çekmeye gidemiyor. Ergün Demir. 672 sayılı Kanun Hükmü'ndeki Kararname ile kamudaki görevinden ihraç edildi. Şimdi İzmir'de pazar yerlerinde seyyar satıcılıkla geçimini sağlıyor. Hakkında yöneltilen suçlama Aktif Sen üyeliği, Bankasya'dan maaş çekmek.

15 Temmuz'dan bugüne zulmün ulaşmadığı kişi kalmadı dense yeridir. 45 binden fazla insanın haksız yere tutuklandığı kıyım sürecinde muhalif her kesim hedef oldu. Akademisyenler, gazeteciler, aydınlar, siyasiler, memurlar. Hamile kadınlar, bebekli anneler, bastonlu dedeler, ihtiyar nineler ve nihayet, engelli vatandaşlarımız.

ERDOĞAN'A HAKARET VE CEMAAT ÖVGÜSÜ SUÇLAMASI

Cüneyt Arat, iki kez gözaltına alındı. 15 Haziran ve 20 Temmuz'da. Bir gün sonra adli kontrol ve elektronik kelepçe evinin yolunu tutmak zorunda kalmış. 21 Temmuz'dan bugüne Adana Seyhan'daki evinde çıkamamış. Adana 7. Sulh Ceza Hakimliği'nin 'silahlı örgüt üyeliği, cemaat propagandası ve cemaat üyeleri ile Fethullah Gülen'i övmek' suçlamasıyla açtığı soruşturma onun yargılandığı tek dosya değil. Bu dosya ile birlikte ikisi örgüt üyeliği, 3 tanesi de Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ve avukatlarınca açılmış 5 dava ile karşı karşıya kendisi. 1 Şubat'ta hakim karşısına çıkacak. "Bir görme engelliye cezalandırmak bütün aileyi mahkum etmek gibidir" diyor. Kendisine verilen adli kontrol cezasını adeta babasının da çektiğini, aylardır başından ayırlamadığını aktarıyor.

"Dün hükümeti destekledim, bugün yanlış yaptığını söylüyorum. Kime haksızlık yapılırsa onun yanında dururum."

Günlerce gözaltında olan da, tutuklu yargılanmaya devam eden de var

Paralel yapı safsatasıyla hukuksuz olarak tutuklanan isimlerden biri de Fethullah Gülen Hocaefendi'nin halasının oğlu Kazım Avcı'ydı. 'Silahlı terör örgütü kurma ve yönetme ve anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs' iddialarıyla 14 Aralık 2015'te tutuklandı. Söz konusu suçlamalara ilişkin tek bir somut delil bile gösterilmedi. Kazım Avcı, tutuklama kararından sonra sağlık şartlarının cezaevi koşullarına uygun olmadığını tespiti için Ankara Numune Hastanesi'ne başvurdu. Yaklaşık 4 ay süren değerlendirme sonucu kişisel temizliğini tek başına yapamayan, ağır hastalıklarla mücadele eden Kazım Avcı için Ankara Numune Hastanesi'nden, "Ceza tehirine gerek yoktur." raporu verildi. Protezine su değmemesi gerektiği için abdest almak ve yıkanmak için banyoya sürünerek giden Kazım Avcı, söz konusu rapordan sonra salıverilmedi.

47 YIL ÖNCE KESİLEN BACAĞINA 4 YIL ÖNCE KESİLDİ RAPORU VERİP TUTUKLULUĞA DEVAM KARARI VERDİLER

Kesik bacağı için verilen rapor, muayenelerin ne kadar özensiz ve maksatlı verildiğini de ortaya koydu. Zira 47 yıl önce bir tren kazasında kaybettiği bacağı için heyet, 4 yıl önce kesildiğine dair rapor hazırladı. Avcı, tepkisini, "Öyle bir rapor ki sanki ben, şeker, tansiyon, prostat hastası ve sol bacağı kalça- kesik, 2 kere bel fıtığı ameliyatı geçirmemiş, tek bacağım olan sağ bacağımda uyuşma ve dizimde kireçlenmelerden mütevellit devamlı ağrısı olan, oturup kalkarken fevkalade zorluk çeken heran yeni bir bel fıtığı vakası yaşamaktan endişe eden ve şahsi temizliğini yapmak için başkalarının yardımına muhtaç birisi değil de ufak tefek rahatsızlıkları olan biri gibi değerlendirilmişim." sözleriyle dile getirmişti.

Neden bunlar yaşandı sorusunun cevabı Cüneyt Arat için geçen altı ayda da değişmemiş. Zulmün herkese her yere uzandığını, yüzlerce engelli kamu görevlisinin ihraç edildiğini, birçok engelli vatandaşın cezaevinde olduğunu ve ailelerin mağduriyetlerini dahi anlatmaktan çekindiği tespitini yapıyor. "Cemaat üyesi değilim, bir gazeteciyim. Fikirlerimi köşe yazılarımda, Twitter'da fırsat bulduğum ortamlarda anlattım. Ama kime haksızlık yapılırsa yanında dururum." diyen Arat'a göre hükümeti kendisi gibi destek verenlerin hayal kırıklığı ve kırılma yaşadığı iki tarih var. İlki 17/25 Aralık rüşvet ve yolsuzluk soruşturması ve ortaya çıkan hakikatler. Diğer ise 14 Aralık 2014'te Zaman ve Samanyolu televizyonundan başlayarak ülkeyi gazeteci hapishanesine çeviren süreç.

17 ARALIK VE 14 ARALIK KIRILMA TARİHLERİ

Engelli gazeteci Arat, bu yüzden, "17/25 Aralık'a kadar hükümetin yanında durduğumu, Başbakan Tayyip Erdoğan'a verdiğim desteği herkesten iyi biliyor o camiye. Ancak 14 Aralık 2014'te gazetecileri tutuklama, gazeteleri kapatmayla başlayan süreçlerden sonra bunun karşısında oldum. Özgürlük nöbetlerinde yer aldım. Kime zulmedilirse, onun yanında durmak hakkaniyetli insanların görevidir. Ben de bunu yapıyorum." diyor.

OHAL döneminde Adana eski Emniyet Müdürü Cengiz Zeybek'in talimatıyla 2 kez evi aranmış, ailesinin telefonları toplatılmış ve o gün bugündür teslim edilmemiş. Arat'ın okuma yazma bilmeyen ablası bile suçlanmış. Suçlama da komik. Sahte twitter hesabı üzerinden Emniyet Müdürü'nü hedef gösterme. 13 Aralık'ta ilk duruşması yapılan bu yargılamada 21 Şubatta devam edecek.

GÖRME ENGELLİ AVUKAT ÖZGÜR VE EŞİNİN BİTMİYEN ÇİLESİ

Görme engelli Avukat Serhat Özgür, aylardır hapiste. Avukat Özgür'ün tutuklanması için Ahenk Hukuk Derneği üyeliği, Zaman Gazetesi abonesi olmak, Bank Asya'da hesabı olmak tutukluluk için yetmiş. Önce Mersin Cezaevine, sonra Hatay'a gönderilmiş. Özgür'ün eşi de bedensel engelli ve cezaevi ile Adliye arasında mekik dokuyor.

Yüzde 90 görme engelli Ergün Demir'in KHK ile ihraç edildikten sonra pazarlarda çalışmak

zorunda kalmasına çok üzüldüğünü aktarıyor. Demir'in ailesi zor durumda. İzmir'de bedensel engelli bir kişi Bylock kullandığı iddiasıyla gözaltına alınmış ve o haliyle 29 gün gözaltında tutulmuş. Sonra tutuklanıp cezaevine gönderilmiş. Hamile eşi doğum yapınca savcının kapısının yolunu tutmuş. "Ancak nafile. Eşinin serbest bırakılmasını isteyen hanımefendi gözyaşlarıyla evine döndü" diyor Arat. Üstelik savcı, engelli eşinin isim verip, itirafçı olmasını istemiş serbest kalması için. "İki kişinin ismini versin, serbest bırakalım eşini!"

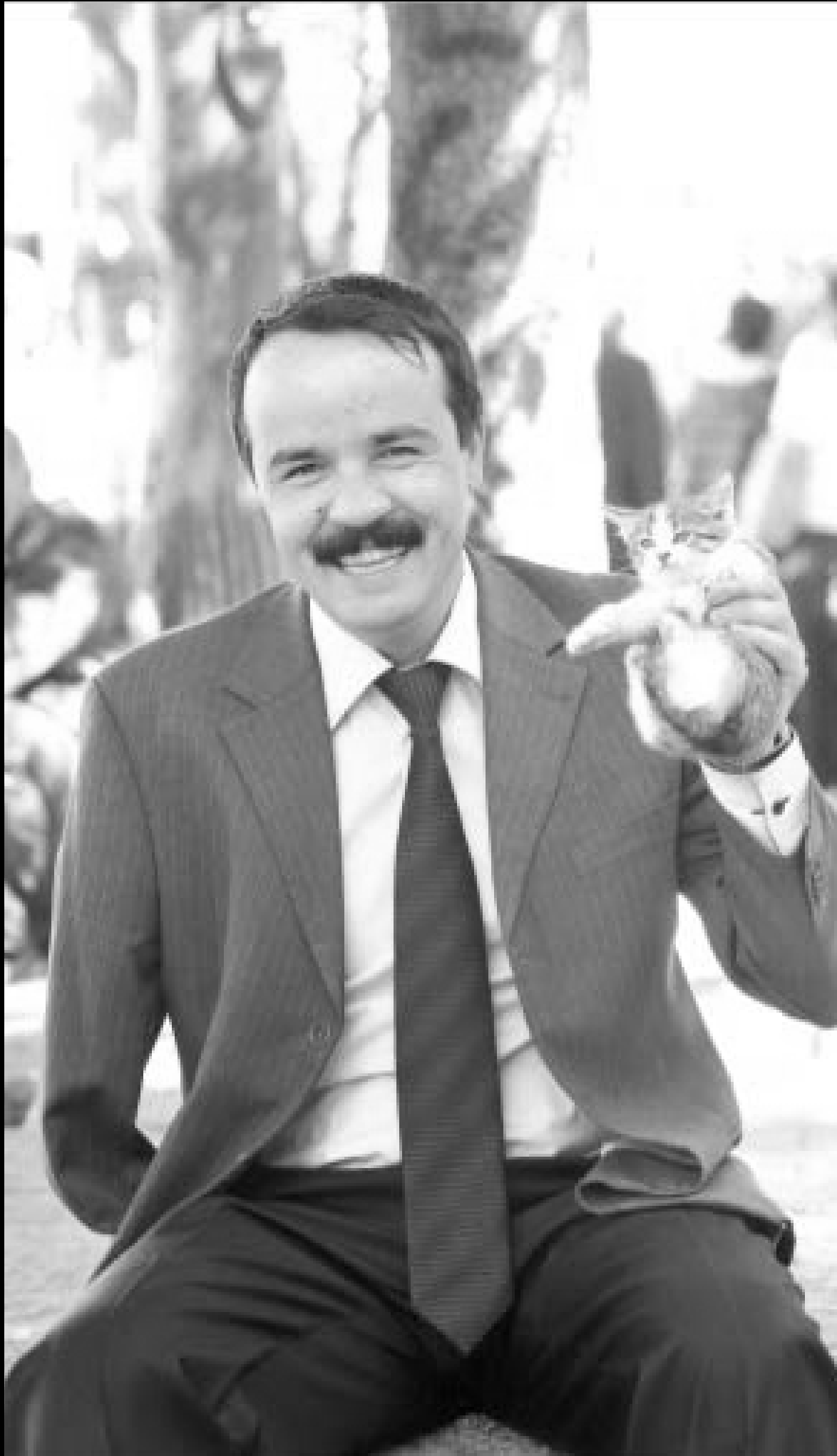
ENGELLİLER HAPİS VE GÖZALTI MAĞDURİYETLERİNİ ANLATMAKTAN KAÇINIYOR

Gazeteci Arat son süreçte onbinlerce insanı mağdur eden zulümlerin bu örneklerle sınırlı olmadığını düşünüyor. İyi bir twitter kullanıcısı olması ve kamuoyunda tanınırlığı nedeniyle

başka birçok dramın şahidi olduğunu aktarıyor. İsmi veremeyen bir kişinin, kolu ve omzu gelişmemiş bedensel engelli 53 yaşındaki annesinin hapsedildiğini anlattığını kaydediyor.

Engelli vatandaşların mağduriyetleri bununla sınırlı değil. Zihinsel engelli bir şahsa boş kağıt imzalatıldığını ve sonradan gazetelere kendi ifadesiymiş gibi haberler yaptırıldığını anlatan Cüneyt Arat, "Bir haber ajansı bunu haber yaptı üstelik. 'fetö' engellileri kullandı diye. Cezai ehliyeti olmayan bir engelleyi imzalatılan bir kağıt üzerinden istismar yapılır mı? Bunu bile yaşadık. O kişinin belki ifadesinin alınmaması gerekiyor kanunen, ya da mutlaka bir pedagog yanında olmalıydı." diye uyarılarını sıralıyor. Birçok kişinin işini kaybetmekle tehdit edildiğinin de altını çiziyor. Bu baskının aileleri, engelli vatandaşları, herkesi kapsadığını ve etkilediğini vurguluyor.

Hayata dönüşte kolunu, AKP KHK'ları ile işini kaybetti

5 TEMMUZ 2000'DE Burdur Cezaevi'ndeki mahkûmlara yönelik 'Hayata Dönüş' operasyonu sırasında dozerin kepçe darbesiyle kolu koparılan, OHAL kapsamında çıkarılan son KHK ile görevinden ihraç edilen sosyolog Veli Saçılık, Türkiye Sakatlar Derneği Ankara Şube Başkanı Mithat Tokur kamu görevinden, engelli iki çocuğu olmasına rağmen ihraç edilen Hüsnü Gençtürk Mamak Belediyesi'nden ihraç edilen isimler.

ANKARA DARBE GİRİŞİMİNDEN iki gün önce 13 Temmuz'da yapılan 14 kişilik gözaltı listesinde 2 hamile, 2 yeni yeni doğum yapmış anne ve 2 engelli vatandaşımız yer aldı. Engelli kişilerin avukatlarının cezai ehliyeti olmadığı yönündeki uyarı ve raporlu talepleri dahi dikkate alınmadı.

-YÜZDE 75 ZİHİNSEL engelli olduğu Devlet Hastanesi raporuyla tescilli Yusuf Taş isimli bir genç Gaziantep'te 2 yıldır tutuklu olarak yargılanıyor. Suçlama, sokak eylemlerine katılma, örgüt üyeliği (PKK), polise mukavemet. Adli Tıp'tan gelen 'cezai ehliyeti tam teşekkül etmemiştir' görüşüne rağmen tutuklu yargılanıyor.

Tek adam rejiminde ekonomi lügati

SEMİH ARDIÇ

SemihArdic@Tr724.com

Dolar taşımanın yasak olduğu senelere geri dönüşüne şunun şurasında ne kaldı! Tek adam rejimine legal hale getirecek paket nisanda halkın reyine sunulacak. Tek sesli medya varken tek adamlık kupasını kaldırmak isteyen Saray için maçın neticesi şimdiden belli. Hükmen galip ilan edecekler de o kadarına lüzum görmediler.

Tek medya, tek adam, tek aile ve tek piyasa sayesinde 'tek devlet' nakaratının ne manaya geldiğini herkes idrak edecek. İşte o gün çoğunluğun, çoğulculuğun, serbest piyasanın, muhalif düşüncenin kıymeti kalmayacak.

İletişimin bilgiyi cebe indirdiği bir dünyada Türkiye'nin etrafına kalın ve yüksek duvarlar inşa etmekteki başarısının izahı yok. Dünya o motivasyonu dehşetle seyrediyor.

Kapalı rejim inşasının siyasî ve içtimaî neticeleri bir anda tahakkuk etmeyecek. Bazıları üç vakitte, bazıları üç senede, bazıları otuz üç senede müşahede edilecek.

SERBEST PİYASA BİTECEK

'Tek adam devleti'ne gidilirken ekonomi terimleri de yeni bir bakışla ele alınır herhalde. Serbest piyasanın hoş bir hatıra olarak geride kalacağının işaretleri şimdiden verildi. Birkaç ay sonra yasama, yürütme ve yargıyı kendisi-

ne bağlayacak olan Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Elinde dolar bulunduranla silah taşıyan terörist arasında bir fark yoktur." sözü tek piyasanın ipuçlarını veriyor.

Zamanı geri sarıyoruz...

1980'den evvel polisler sokakta milleti çevirip cüzdanlarını kurcalardı. Dolar bulurlarsa eyvah ki ne eyvah! Zira döviz taşımak, bulundurmak suçtu dönemde döviz bulundurmak ve onunla alışveriş yapmak 32 Sayılı Türk Parası'nı Koruma Kanunu'na göre yasaktı.

Bu dönemde resmi yoldan ithali serbest olan mallar dışında, yasal olmayan yollarla yurda sokulan mallar da olurdu. Bunların ticareti gizlice tezgah altından yapılırdı. O dönemde bu malların yurtdışından alınabilmesi için, belirli bir döviz ihtiyacı olurdu. Bu dövizler yasal olmayan yollarla çok gizli olarak bu merkezdeki bazı gizli işyerlerinde kulaktan kulağa fısıltı ile iki kişi arasında alınıp, satılırdı.

Tek medya, tek adam, tek aile ve tek piyasa sayesinde 'tek devlet' nakaratının ne manaya geldiğini herkes idrak edecek.

PASAPORTA DÖVİZ TAHSİSATI

İnsanlar yurtdışına gidecekleri zaman, pasaportları karşılığında belirli miktarda döviz alabilirlerdi. Yurda döndüklerinde, artan dövizlerini bankaların kambiyo bölümlerine veya Merkez Bankası'na satabilirlerdi. Bunun dışında döviz

Daha sonra Turgut Özal'ın kaldıracağı döviz yasağının hüküm sürdüğü o kapalı ekonomi döneminde polise yakalanmamak için dolar, mark, sterlin için kodlar kullanılırdı.

bulundurmak ve alıp satmak yasaktı. Ayrıca ithali yasak malları bulundurmak ve alıp satmak da cezai müeyyide içeriyordu.

Çok anlatılan bir hikâye vardır o dönemlere ait: Bir adamın tedavisi için İsviçre'ye gitmesi lazımdır. Ancak pasaportuna 200 dolar verilmiştir. Fakat bu miktarda döviz, onun tedavisine yetmeyecektir. Yanında bir miktar İsviçre Frangı da götürmesi gerekir. Dolayısıyla zorunlu olarak, yasal olmayan yoldan temin ettiği İsviçre Frangi'nı, özel olarak yaptırdığı eni geniş bel kemerinin içine katlayarak yerleştirir. Kemerini de pantolonuna takar ve öylece İsviçre'ye gider. Bu şekilde tedavi masraflarını karşılama imkânı bulur.

Daha sonra Turgut Özal'ın kaldıracağı döviz yasağının hüküm sürdüğü o kapalı ekonomi döneminde polise yakalanmamak için dolar, mark, sterlin için kodlar kullanılırdı.

İllegal dövizler 'ayaklı borsa' diye tabir edilen Tahtakale'de bazı kişiler tarafından toplanırdı. Bu kişiler başka başka ticaretle uğraşırlardı. Bu işi yapanlara change (cenç)çi denirdi. Bunlar topladıkları dövizleri İstanbul'da ticarî ilişkili oldukları daha büyük cenççilere gönderirlerdi. Bu gönderme şekli gizli olduğundan, bu konuda da değişik olaylar yaşanırdı. Gönderme işi tamamıyla karşılıklı itimada dayalıdır. Kuryeliği bazen şehirlerarası otobüs şoförleri, bazen özel kişiler, bazen de o yörede yetiştirdikleri mahsulleri büyük şehirde satmaya gelen kişiler yapardı.

POLİSE YAKALANMAMAK İÇİN KOD KULLANILIRDI

Döviz alışverişinin yasal olmadığı dönemlerde bu işi yapan insanlar yaptıkları işin gizliliği açısından, kendi aralarında anlaşabilecekleri bir lügat oluşturdular.

Böylece kendilerini daha kolay ifade edebildikleri gibi, polis ve maliye karşısında da yaptıkları işleri gizleyebildiler.

Üstelik dövizler için oluşturulan bu lügat, döviz işi yapan kişiler arasında Türkiye'nin her yerinde geçerli hale geldi.

Dövizlere isim verilirken yabancı paranın ait olduğu ülkenin ürünleri ön plana çıkartıldı. Ayrıca iki yabancı paranın birbirine olan oranı da isim olarak kullanıldı.

ABD Doları'nın Alman Markı'nın birbirine olan oranından dolara 'tam' ismi verilmişti. O dönemde dolar/mark paritesi 4 olduğunda dolara "tam" adı verilmişti. "Tam alırım, tam! denildiğinde o kişinin dolar alacağı anlamına geliyordu. Alman Markı'na da çeyrek deniliyordu.

Yabancı para birimlerinin Ayaklı Borsa'daki lügati şöyleydi:

ABD DOLARI: Tam
ALMAN MARKI: Çeyrek
İSVİÇRE FRANGI: Çikolata
İNGİLTERE STERLİNİ: Kraliçe
FRANSIZ FRANGI: Pejo
İTALYAN LİRETİ: Makarna
HOLLANDA FLORİNİ: Gül
AVUSTURYA ŞİLİNİ: Şilte
SUUDİ ARABİSTAN RİYALİ: Hacı

"No'lor?" ifadesi "fiyatlar ne oldu?" manasında kullanılıyordu. Yukarıdaki lügat tek adam rejiminde gelişmeye müsait.

Yasaklı kelimelere yeni karşılıklar ve cümle kalıpları ile nevi şahsına münhasır kapalı piyasada alan razı satan razı olacak mı?

Ne dersiniz?

HRANT DİNK, 10 YIL ÖNCE ÖLDÜRÜLDÜ

CİNAYETLERİNİZ İTİNAYLA
FAİLİ MEÇHUL BIRAKILIR

‘Kalbim’ dediği yakın dostu Hrant Dink’in ölümünden hemen sonra Zaman gazetesindeki köşesinde Etyen Mahçupyan şöyle yazmıştı:

“Doğrusu kendimden pek emin değilim artık. Bu ülkeye, bu topluma, buradaki insanlara aynı geniş yürekle bakıp bakamayacağımdan emin değilim. Hrant’ı taşıyamayan, geçmişte her kimlikten isimli isimsiz Hrant’lara layık olamayan, bu toprakların kültürüne yabancı olmasına karşın toprağı isteyen, toprağı öylesine istediği için insanlığını unutan bir toplumda mı yaşıyorum sorusu artık kaçınabileceğim bir soru değil.”

Dün, Güneş ‘gazetesinin’ manşetinde Etyen Mahçupyan’ı da Hrant Dink cinayetinde ‘şüpheliler’ listesine ekleyen o ‘haberi’ görünce, işte bu yazıyı hatırladım. Mahçupyan’ın tek suçu muhtemelen şu sıralar tartışılan anayasa (rejim) değişikliğine karşı çıkmak ve Meclis’teki oylamanın

Türkiye’nin sorunlarına çare olmayacağını söylemekti. Bir kez daha karşısında “toprağı öylesine istediği için insanlığını unutan bir toplum” vardı belki de, bilmem kendisi bunu düşündü mü...

‘SAKINCALI’ ERMENİ

19 Ocak 2007’de yani yaklaşık 10 yıl önce, Hrant Dink’in Şişli’deki Agos gazetesi binası önünde altı delik ayakkabısıyla, yüz üstü uzanan cesedi hafızalara kazınmıştı. 1990’lardaki faili meçhul cinayetleri anımsatan bu cinayet, Hrant Dink’in şahsına yönelik yoğun tehditlerin, üstelik ana akım medyada yer bulduğu bir dönemde işlenmişti. Bir kişiyle ilgili ‘kökeninin Ermeni olduğunu’ söylemenin hâlen hakaret kabul edildiği Türkiye’de, üstelik Atatürk’ün manevi kızı Sabiha Gökçen’in Ermeni olabileceğini açıklamıştı Hrant Dink.

“‘Türk’ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni’nin

**HRANT
DİNK**
1954-1915

Ermenistan’la kuracağı asil damarında mevcuttur” cümlesiyle, Ermeni cemaatine ‘Türk’ kelimesine duydukları öfkeyi bir kenara bırakmalarını tavsiye etmişti ancak yargı bunu ‘Türklüğe hakaret’ sayarak 301. maddeden hakkında dava açmıştı. Daha sonra Ergenekon davasında yargılanacak Kemal Kerinçsiz, Doğu Perinçek, Veli Küçük ve önde gelen ulusalcılar Dink’e mahkmede ‘taarruz etmiş’ ve mahkemeyi adeta bir ‘infaza’ çevirmişti. Buna karşılık, ‘güvencin tedirginliği’ duyduğunu söylemişti Hrant Dink.

KAMU GÖREVLİLERİ YARGILANIYOR AMA

Güneş’inki gibi zırvaları da dâhil edersek, arkasında toplumsal ve siyasal destek olan bir cinayet davasının 10 yıldır çözilememesi, bütün yönleriyle aydınlatılamaması tuhaf. Agos’un ve Hrant’ın Arkadaşları’nın deyişiyle, ilk kez konuyla ilgili bütün devlet görevlilerinin yargılandığı bir dava var şimdi karşımızda üstelik. 2007’de başlatılan soruşturma önce Ergenekon durağına uğradı, ardından ‘örgüt tespit edilemedi’ pervasızlığını yaşadı, nihayet hükümetin ‘Paralel yapı’ aymazlığı içinde sürdürülüyor. Yine de ama, evet, konuyla ilgili bütün kamu görevlileri yargılanıyor.

5N1K’ya göre bakacak olursak, cinayetle ilgili 2 kritik zaman dilimi (istihbaratın alındığı dönem ve cinayetin işlendiği dönem) ve 3 kritik mekân bulunuyor. Cinayet Trabzon’da, Rahip Santaro ve McDonald’s şubesinin bombalanması gibi eylemlerin olduğu sıralarda pişiriliyor aslında ve bu süreçte Trabzon emniyet istihbaratı (o dönemde görevde Engin Dinç var) polis muhbiri Erhan Tuncel’den Hrant Dink’e yönelik bir eylemin planlandığını öğreniyor. Bunu Şubat 2006’da, yani cinayetten 11 ay önce İstanbul İstihbarat’a bildiriyor Trabzon. Bu sırada il emniyet müdürü Ramazan Akyürek, İstanbul İstihbarat’ta bu konuyla ilgili C Şube’nin

müdürü ise Ali Fuat Yılmaz. Bu arada Yılmaz, Şubat 2006’da yurt dışında görevde olduğunu, ilgili istihbaratın başka birisi tarafından görülüp işleme sokulduğunu ancak asayiş toplantılarda konunun gündeme geldiğini söyledi.

İSTANBUL’UN SORUMLULUĞU

Akyürek, Trabzon’un tek görevinin bu bilgiyi ikinci kritik mekân olan İstanbul’a iletmek olduğunu açıkladı savunmasında. Bu noktadan itibaren Hrant Dink’in korunması, ikinci kritik mekân İstanbul’un üzerindeki bir vazife. Ayrıca Celalettin Cerrah’in kendisinden bazı evrakları imha etmesini istediğini, böylece İstanbul’un sorumluluğunun ortadan kalkacağını da iddia etti Akyürek. Nitekim Ali Fuat Yılmaz de, son duruşmada Hrant

Dink’in tıpkı Orhan Pamuk gibi sıkı tedbirlerle korunması gerektiğini ama bunu yapması gerekenin ‘koruma şube’ olduğunu ileri sürdü.

2006’nın Mayıs ayında Akyürek Trabzon’dan ayrılıp Ankara’da Emniyet İstihbarat’ın başına geçiyor. Cinayetle ilgili üçün-

cü kritik mekân Ankara. İstihbaratın alındığı ve Trabzon’la İstanbul arasında paylaşıldığı dönemde Ankara’daki istihbarat görevinde Sabri Uzun var. Bu sebeple Sabri Uzun sorugulananlar arasında. Ayrıca İstanbul istihbarat şube müdürü Ahmet İlhan Güler de, kritik konumundan ötürü listede. Her ne kadar Hrant Dink meselesinden C Şube mesul olsa da, Güler istihbarat toplantılarında bu konunun konuşulduğunu söyledi. Yani aslında devletin bütün istihbarat birimlerinin bildiği fakat önlemek için ‘idari sorumluluğu olanların’ pek kılını kıpırdatmadığı bir vaka.

‘İMHA ETMEZSEN HEPİMİZ YANARIZ’

Trabzon’da 2006’da Akyürek’in ayrılmasıyla Reşat Altay emniyet müdürlüğüne atanıyor. Kısa süre sonra istihbarat şube müdürü Engin Dinç de ayrılıyor Trabzon’dan. Erhan

5N1K’ya göre bakacak olursak, cinayetle ilgili 2 kritik zaman dilimi (istihbaratın alındığı dönem ve cinayetin işlendiği dönem) ve 3 kritik mekân bulunuyor.

Tuncel'in polis muhbirliği görevi de savsaklanmaya başlanıyor. Cinayet fikri tam da bu dönemde olgunlaşıyor. Yasin Hayal'in Ermenilere ve Hrant Dink'e kini bilindiği hâlde, ne Trabzon'da, ne Ankara'da ne de İstanbul'da pek hareketlilik yaşanmıyor. Bir ara EGM, bütün illere Ermenilere yönelik bir eylem olabileceğine dair yazı gönderiyor, o kadar.

Normalde EGM sadece bu sonuncu uyarıyı yapmış olsaydı ve Hrant Dink bundan sonra öldürülseydi, "Bütün Ermenileri tek tek koruyamazdık" diyerek bile yırtabilirdi emniyet teşkilatı. Ama 15 Şubat 2006'da Hrant Dink ismi istihbaratın radarına girmiş. Nitekim Akyürek'in iddiasına göre Cerrah'ın "İmha etmezsen hepimiz yanarız" dediği belge de bu. Mayıs 2006'da EGM İstihbarat'ın başına geçen Akyürek'e "Neden bu makamda bir işlem yapmadınız?" diye sorulunca, Akyürek yeni bir bilgi gelmediğini aktardı. Yani aslında Trabzon'da işlerin savsaklandığına işaret etti. Cinayet sırasındaki Trabzon il emniyet müdürü Reşat Altay'ın davaya dâhil edilmesi biraz da bu sebepten.

DAVAYI SULANDIRMAK İSTİYORSANIZ...

Bu tabloya bakan herkes, kamu görevlilerinden hangilerinin suça ortak olabileceğini, hangilerinin ihmal suçu işlediğini, hangilerininse görevini yaptığını aşağı yukarı çıkarabilir. Ancak eğer mevzuu 'kullanışlı' kılmak ve Etyen Mahçupyan'a kadar getirerek sulandırmak istiyorsanız, mesela, Ramazan Akyürek ve Ali Fuat Yılmaz'ı baş sanık yapar, haklarında müebbet istersiniz ve diğer herkesi bir şekilde kurtarırsınız. En kritik isimlerden Engin Dinç'i bile davada 'zoraki sanık' hâline getirirsiniz ve herkes aslında maksadınızın cinayeti çözmek olmadığını anlar. Bu, cinayetin faili meçhul hüviyetini korumaktan başka bir işe yaramıyor. Agos gazetesi iddianame açıklandıktan sonra "Bu

dava paralele sığmaz" diye çılgılık atmıştı. Bunun sebebi de gayet açık.

Hrant Dink'in öldürülmesinin arkasında bir örgüt var mı, yok mu? Bu bir 'derin devlet' cinayeti mi, yoksa o dönem Hürriyet Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün iddia ettiği gibi 'kahvede okey oynayan çocukların' öfke cinayeti mi? Ocak 2007'de Hrant Dink'in tabanı delik ayakkabısıyla yüz üstü uzandığı Şişli'deki o sokak, 10 senedir çeşitli gösterilere sahne oldu. "Hepimiz Ermeni'yiz" lafı başka bir zaman diliminde hiç o günkü kadar güçlü söylenemedi. Ancak bütün bunlar davanın çözülmesine yetmedi. Bilakis Ogün Samast'ın cinayet günü taktığı 'beyaz bere' Yeni Türkiye'de makbul bir sembole dönüştü.

Hrant Dink'in öldürülmesinin arkasında bir örgüt var mı, yok mu? Bu bir 'derin devlet' cinayeti mi, yoksa 'kahvede okey oynayan çocukların' öfke cinayeti mi?

'SÖZ KONUSU VATANSA...'

Hrant Dink'ten bir süre önce Trabzon'da 16 yaşındaki Oğuzhan Akdin, Rahip Santaro'yu öldürmüştü. Yakın zamanda ceza süresi dolan ve dışarı çıkan Akdin, Karadeniz Gazetesi'ne konuşarak cinayetle ilgili motivasyonunu anlattı. Haberleri

okumuşsunuzdur. Taşra gazetelerinin meşhur röportaj finali sorusu olan "Son olarak söylemek istediğin bir şey var mı?" sorusuna cevabı şöyle Akdin'in:

"Türk ve Müslüman olmaktan gurur duyduğumu, vatanımızın ve milletimizin bölünmez bütünlüğünü, söz konusu vatansa gerisi teferruat olduğunu belirtmek isterim. Ülkemizin geçirdiği bu zorlu süreçte tüm halkımızı birlik ve beraberliğe davet ediyorum. Bundan sonra vatanıma, milletime hayırlı bir evlat olmak için her şeyi yapacağım. Yaşadığım o olay artık geride kalmıştır."

Bir gün, yani 2022'de 32 yaşındayken haptan çıktığında, Ogün Samast da böyle diyerek makbul vatandaşlar arasında yerini alacak muhtemelen.

ERHAN BAŞYURT | ErhanBasyurt@Tr724.com

İkinci tur oylama 3 ay sürebilir!

Başkanlık sistemine geçişi düzenleyen Anayasa değişikliğinin 18 maddesi Meclis'te ilk tur oylamadan başarıyla geçti.

AKP ve MHP koalisyonu 340 ve üzeri oy seviyesiyle, **'fire'** beklentilerini boşa çıkardı.

İkinci tur oylamalarda da bu oy sayısı korunursa, Nisan ayında referanduma gidilecek.

Kasım 2019'da da genel seçimlerle birlikte ilk başkanlık seçimi gerçekleşecek.

Bu süreç, parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçiş olacak.

Ancak çıkacak düzenlemelerin içeriği nedeniyle, aynı zamanda ileri demokrasiden otoriter rejime geçiş anlamına gelecek.

'Siyasal İslamcı' bir anlayışla rejimin seküler yapısının değiştirilmesi mümkün ama şart değil.

'Militan seküler' bir anlayışın artık rafa kalkacağından şüphe yok.

Türkiye'de uzun yıllardır uygulandığı gibi

'devletin dinin üzerindeki kontrolü' bu kez siyasal İslamcı bir bakışla devam edecek, Anglo Sakson tarzı ideal bir sekülerleşme yine söz konusu olmayacak.

Bir ülkenin ileri demokrasi ile yönetilebilmesi için başkanlık sistemi veya parlamenter sistem olması önemli değil.

Kuvvetler ayrılığı, kuvvetler arası denge ve kontrol mekanizması, denetim ve hesap sorulabilirlik, şeffaflık ve hukukun üstünlüğüdür önemli olan...

Meclis'te ilk turu geçen başkanlık sistemi maddeleri maalesef bu özellikleri içermiyor.

'Tek adam' yönetimi oluşturuyor. Sadece yürütmeyi değil, yasama ve yargıyı da 'başkan'ın emrine ve eline veriyor.

İkinci turda bir düzeltme mümkün müdür? Kutuplaşmaya ve Meclis'teki yüksek tansiyona bakılırsa, **'hayır'...**

Hükümetin kurulması için Meclis'in güvenoyu ve bütçeye Meclis onayı şart olmalı.

AKP ve MHP koalisyonu 340 ve üzeri oy seviyesiyle, 'fire' beklentilerini boşa çıkardı.

Başkan'ın tek başına yasa çıkarma hakkı kaldırılmalı.

Vekiller güçlendirilmeli, dar bölge seçim sistemiyle ve barajsız seçilebilmeli.

Yüksek yargının hiç değilse üçte biri siyasi etkiden uzak, Yargıtay üyeleri arasından belirlenmeli.

HSYK, siyasi denetimin dışına çıkarılmalı, bağımsız ve tarafsız bir yapıya dönüştürülmeli.

Yüksek bürokrasi atamalarında, Meclis'in ilgili komisyonlarının rızası ön şart olmalı.

Başkanın veto ettiği yasa, ikinci kez basit çoğunlukla onaylandığında otomatik olarak yürürlüğe girmeli.

Başkanın kararname çıkarma hakkı olacaksa, ilk bir aylık yasama sürecinde Meclis'in üçte iki çoğunluğun onayını alması şart olmalı...

Bu saatten sonra, bu değişikliklerin hiçbirinin çoğunluğu elinde bulunduran iktidarın rızasıyla olması mümkün gözüküyor.

Halk, zaten paketin neler içerdiğinden, nasıl bir istikrarsızlık riski taşıdığından, özgürlük alanlarının nasıl keyfi kısıtlanacağından çok büyük oranda habersiz.

Muhalefet, özgür medya kapatıldığı ve aydınlar susturulduğu için sesini duyuramıyor.

İktidar da olanca gücüyle, sabahlara kadar Meclis'i çalıştırıp bu kadar hayati bir değişikliği **oldu-bittiye** getirmeye çabalıyor.

Muhalefetin önünde fazla bir alternatif yok. **Meclis'ten çekilip, bir oldu-bitti gerçekleştirilmeden Meclis'i erken seçime götürebilirler.**

Meclis'te oylamayı 'daha uzun düşünerek' barışçı bir şekilde uzatıp, halkın değişiklik paketinin anti demokratik içeriğini daha çok anlaması için gayret sarf edebilirler.

Gizli oyunu açıktan kullanıp anayasayı ihlal eden iktidar vekillerinin aksine, her bir

muhalif vekil yasal hakkını kullanıp en az 1 saat oy kabininde düşünerek gizli oyunu kullansa, 18 maddenin ikinci tur oylaması en az 3 ay sürer.

Muhalefet, engel olamadığı bir süreçte, erken seçime gitmeyi doğru bir tercih olarak görmüyorsa, en azından sistem ve rejim değişikliğinin bir oldu-bittiyle gerçekleşmesini, yasal ve barışçıl yollardan engelleyebilir.

Kamuoyu bu süreçte doğru bilgilendirilirse, tek kişinin otoriter yönetime karşı yaygın şekilde bilinçlendirilir ve pakete karşı desteği kazanılır.

Yangından mal kaçırırçasına bir sistem değişikliği gerçekleştirilmesi engellenmiş olur ve çoğunluğun baskıcı dayatmacılığı yerine, iktidar da uzlaşmayı tercih etmek zorunda kalır.

Mesele parlamenter sistemde kalmak ya da başkanlık sistemine geçmek değil, mesele ileri demokratik ilkelerle yönetilmek, evrensel ortak değerler ve özgürlükleri korumaktır.

Mesele, denge ve denetim sistemine sahip kuvvetler ayrılığı ilkesi ve hukukun üstünlüğünü sürdürmektir.

ADEM YAVUZ ARSLAN

AdemYavuz@Tr724.com | @ademyarslan

Obama'yı nasıl bilirdiniz?

Dolayısıyla şimdi 'Obama'nın mirası'nı konuşma zamanı.

BUSH DÖNEMİYLE KIYASLARSAK

Tabi ki Obama gibi bir başkanın mirasını bir yazıda analiz etmek mümkün değil. Zira 'yaptıkları' ve 'yapamadıkları' üzerine ayrı ayrı kitap yazmak mümkün. Özellikle de dış politika ve bilhassa Ortadoğu konusunda.

Obama'nın mirasının 'artı' ve 'eksi'lerini başlıklar halinde sıralamadan önce genel bir değerlendirme yapmakta fayda var.

En büyük dezavantajı kendisine büyük umutlar beslenmesiydi. Zira karnesinde kölelik gibi yüz kızartıcı bir suç barındıran ülkede ilk kez siyahî birisi başkan oluyordu. Üstelik 8 yıllık fecaat bir Bush yönetimi sonrasında gelmişti.

Ekonomi çökmüş, dış politika iflas etmiş, ABD her alanda itibar kaybetmişti.

Dahası, Obama iyi bir hatipti ve kitleleri peşinden sürükleyebiliyordu. Kimilerine göre en büyük dezavantajı da bu oldu. Zira beklentilerin aşırı yükselmiş olması reel politik ile uyuşmuyordu.

Dolayısıyla Obama'nın mirası tartışmalarında bu nokta önemli.

Eğer kıyaslamayı bu yüksek beklentilere göre yaparsanız Obama dönemi tam bir hayal kırıklığı denebilir.

Dr. Martin Luther King Jr. tarihin en güçlü konuşmalarından biri olarak kabul edilen ve 'I have a dream!' (Bir hayalim var!) şeklindeki başlangıcıyla ile zihinlere kazınan 28 Ağustos 1963 tarihli konuşmasında “**Bir hayalim var! Gün gelecek, çocuklarım derilerinin rengine göre değil, karakterine göre nitelendirildikleri bir ülkede yaşayacaklar**” demişti.

King, çocuklarının 'eşit yurttaş' olduklarını göremedi ama mücadelesi büyük yol aldı ve suikasta kurban gitmesinden 45 yıl sonra Afrika kökenli, siyahî birisi ABD'ye başkan seçildi.

Barack Obama, 20 Ocak 2009'da, köleliği kaldıran ABD Başkanı Lincoln'e ait İncil üzerine yemin ederken dondurucu soğuğa rağmen toplanan 2 milyon kişiye hitaben “**Herkesin özgürce yaşayacağı bir dönem başlıyor**” demişti.

Obama, beklentileri karşıladı mı ya da 'herkesin özgür olduğu bir dönem' yaşandı mı tartışılır ama o konuşmanın üzerinden 8 yıl geçti ve iki gün sonra görevi Donald Trump'a devrediyor.

Eğer Bush dönemiyle kıyaslarsanız ‘huzur dolu bir 8 yıl’ sayılabilir.

OBAMA’NIN BAŞARDIKLARI

Obama enkaz devralmıştı demek abartı olmaz. ‘1929 Büyük Buhran’ından sonraki en büyük ekonomik kriz yaşanıyor, dev şirketler bir bir iflas ediyor ve mali piyasalar çöküyordu.

İçerideki ekonomik krize bir de Irak ve Afganistan’da batağa saplanmış bir ABD Ordusu eklenince hem siyasi hem de ekonomik olarak çökmüş bir ülke devralmıştı Obama.

Obama, ABD tarihinin en kapsamlı mali destek programını uyguladı ve bunda başarılı da oldu. 80 aydan fazla süren en uzun süreli istihdam artışını başardı ve 16 milyon kişiye iş imkânı sağlandı. Böylece işsizlik %5’in altına düştü.

Ekonomik büyüme finans piyasalarına da yansıdı. Borsa 8 yıl boyunca kademeli olarak yükseldi ve geçtiğimiz ay son on yılın en yüksek seviyelerine ulaştı.

Obama en büyük vaatlerinden olan sağlık reformunu da gerçekleştirdi. Enerji, özellikle de temiz enerjide önemli adımlar attı. Bireysel özgürlüklerin sınırlarını genişletti.

Obama’nın ekonomideki başarısı aslında ilginç bir etki-tepkiyi de beraberinde getirdi. Çünkü, Obama ekonomik büyümeyi sağladı ama gelir dağılımındaki dengesizlikleri gideremedi ve makas açıldı. Nitekim bu den-

Obama’nın ‘artı’larından biri şüphesiz ‘düzgün kişiliği’ydi. Öyle ki 8 yıllık dönemde sadece kendi değil yakın çalışma ekibi ve Beyaz Saray’ın da adı skandallara karışmadan temiz kaldı.

gesizlik Trump'ın seçim zaferindeki en büyük faktörlerden birine dönüştü.

Obama'nın **'artı'**larından biri şüphesiz **'düzgün kişiliği'**ydi. Öyle ki 8 yıllık dönemde sadece kendi değil yakın çalışma ekibi ve Beyaz Saray'ın da adı skandallara karışmadan temiz kaldı.

Bush döneminde zirveye çıkan toplumsal kutuplaşmayı düşürdü, halkla, özellikle de gençlerle çok başarılı iletişim kurdu.

Dış politikada başarılı olduğu iki önemli konu oldu: Küba ve İran. ABD, **'yakınında-ki en büyük düşmanı'** Küba ile ilişkileri normalleştirdi ve Obama 2016 Mart'ında tarihi ziyareti yaparak bir dönemi kapattı.

İran ile yapılan nükleer müzakereler ve anlaşma ise Obama'nın en büyük siyasi mirası sayılabilir. 3 yıla yakın süren müzakereler sonunda Viyana'da imzalan anlaşma Obama için önemli bir başarı olarak görülüyor.

11 Eylül saldırılarının sorumlusu olarak gösterilen Usame Bin Ladin'in 2011'de öldürülmesi de Amerikalıların beklentileri açısından başarı hanesine yazılabilir.

OBAMA'NIN BAŞARAMADIKLARI

Bush'un aksine savaşıardan uzak durma ve diplomasiye daha fazla şans tanıma eğiliminde olan Obama kendisine inananları bu konuda hayal kırıklığına uğrattı denebilir.

Irak işgaline son verme vaadini gecikmeli de olsa yerine getirdi fakat ülke etnik ve mezhebi açıdan bölünmenin eşiğinde. Hatta bazı uzmanlara göre Obama **"İrak'ı İran'a hediye edip çıktı"**. Suriye'de 6.yılıni bitiren kanlı iç savaşın geldiği durum ortada.

Obama dış politika da -bazı uzmanlara göre- gereksiz ihtiyat gösterdi ve bu ihtiyatlı durum felce uğramış bir dış politikayı doğurdu.

Yemen ve Libya'da Obama'nın eksi hanesine yazılacak dış politika başlıkları arasında. Bir diğer **'eksi'** ise Guantanamo'nun kapatılamamış olması. İşkence ve insan hakları ihlallerinin sembolü haline gelen bu üssü kapatacağını defalarca vaat eden Obama, aradan geçen sürede bu vaadini gerçekleştiremedi.

Ortadoğu barışının sağlanamamış olması da Obama'nın **'eksi'**lerine yazılabilecek başlıklardan.

Sonuç olarak, Obama'nın **'eksi'** ya da **'artı'** hanesine başka başlıklar eklemek mümkün. Değerlendirmeleriniz durduğunuz yere ve Obama'dan beklentilerinize göre değişecektir.

Fakat sempatik kişiliği ve etkili konuşmaları nedeniyle tarihe en sevilen ABD başkanları arasında geçeceği kesin.

İşkence ve insan hakları ihlallerinin sembolü haline gelen üssü kapatacağını defalarca vaat eden Obama, aradan geçen sürede bu vaadini gerçekleştiremedi.

Erken Cumhuriyet Döneminde Muhaliflerin Tasfiyesi

Yüzellilikler Olayı

DR. SERDAR EFEÖĞLU

Hükümet tarafından çıkarılan 680 sayılı KHK’da hakkında soruşturma veya kovuşturma yürütülen ve yabancı ülkede bulunması nedeniyle kendisine ulaşlamayan vatandaşların “**yurda dön**” çağrısına rağmen üç ay içinde yurda dönmemeleri halinde vatandaşlıktan çıkarılabileceğine dair bir karar yer aldı. Böylece tarih bir kez daha tekerrür ederek yeni bir süreç başladı. Erken Cumhuriyet döneminde yeni rejim kurulurken benzer uygulamalar yapılmış ve bunlardan birisi de Yüzellilikler meselesi olmuştu. Ülke gündemini on beş yıl meşgul eden bu konuda çok büyük hatalar yapılmıştı.

‘GENEL AF’TAN MUAF TUTULACAKLAR LİSTESİ

Lozan Konferansı’nda Lord Curzon Türk ve Yunan taraflarının dokuz yıllık bir süre için kapsamlı bir af çıkarmasını istedi. Türkiye Müslümanların affa dâhil edilmesine karşı çıktı ise de “**genel af**” antlaşmada beyanname şeklinde yer aldı ve istisna tutulan “**150**” sayısına ek protokolde yer verildi. Böylece Türkiye ile Yunanistan’ın 1 Ağustos 1914 ile 20 Kasım 1922 arasındaki dönem için “**diğer devletlerle işbirliği yapanlar dâhil ol-**

mak üzere genel af çıkarması” kararlaştırıldı. Türkiye 26 Aralık 1923’deki af kanunu ile “**yüz elli kişi hariç**” olmak üzere bütün suçluların cezasını yarı yarıya indirdi ve bir yıl sonra daha kapsamlı bir af ilan etti. Yüz elli kişinin belirlenmesi için TBMM’de yapılan görüşmelerde altı yüz kişilik bir listeden bazı isimler çıkarılarak yeni isimler ilave edildi. Yusuf Akçura’nın önce prensiplerin

netleştirilip sonra isimlerin belirlenmesi önerisi “**za-ten bu kişilerin vatan haini olduğu**” söylenerek dikkate alınmadı. Yüzellilikler için bir yargılama yapılmadığı gibi kendilerini savunma imkânı da tanınmadı.

Yüzellilikler için bir yargılama yapılmadığı gibi kendilerini savunma imkânı da tanınmadı.

Mecliste hazırlanan yüz elli kişilik liste 7 Haziran 1924’de Resmi Gazete’de yayınlandı. Listeye dâhil olan kişilerin bir kısmı daha önce yurt dışına çıkmıştı. Özellikle Vahdettin’in 17 Kasım 1922’de ülkeyi terk etmesi ve muhalif gazeteci Ali Kemal’in İzmit’te linç edilmesi kaçışları hızlandırmıştı. 3 Mart 1924’de Osmanoğulları Hanedanı’nın ülke dışına çıkarılmasıyla bu kişilerin listeye dâhil edilmesine ihtiyaç kalmamıştı. Ancak listenin oluşturulmasında sübjektif değerlendirmeler yapılmış, aynı durumdaki birçok kişi listede yer alma-

Özellikle Vahdettin’in 17 Kasım 1922’de ülkeyi terk etmesi ve muhalif gazeteci Ali Kemal’in İzmit’te linç edilmesi kaçışları hızlandırmıştı.

mıştı. Türkiye 1924 yılında çıkardığı bir kanunla başka bir devletin hizmetine girenlerin vatandaşlıktan çıkarılmasını kararlaştırdı. 1927’de çıkarılan bir kanunla da Yüzelliliklerin geri kalanı vatandaşlıktan çıkarılarak malları müsadere edildi. Bu kişiler yurtdışında takip edilerek elçilik ve konsoloslukların hazırladığı istihbarat raporları Emniyet bünyesindeki dosyalarda toplandı. Yüzelliliklerin yoğun olarak yaşadığı Batı Trakya, Köstence, Mısır, Ürdün ve Suriye Türk istihbaratının sürekli gözetiminde oldu. Ancak bu raporlar tek taraflı olarak hazırlanmıştı ve abartılarla dolu idi.

MUHALİFLER MUHALEFETE DEVAM ETTİ

Yüzellilikler listesi gruplar şeklinde oluşturulmuş ve ilk grupta “**Vahdettin’in maiyeti**” yer almıştır. Bunlardan Köstence’de yaşayan Kiraz Hamdi yurtdışında Türkiye için muhbirlik yapmış, arkadaşları ve diğer muhalifler hakkında bilgi vermiştir. Aynı listedeki Zeki Bey San Remo’ya gitmiş, Padişah ve maiyetindekilerin hareketlerini Ankara’ya bildirmiştir. İkinci grubu oluşturan “**Sevr’i imzalayan heyet ve Kuva-yı İnzibatiye’ye dâhil olan kabine üyeleri**” arasında yer alan Ziraat ve Ticaret Nazırı Cemal Bey, Bahriye Nazırı Hamdi ve Remzi Bey gibi kişiler yurtdışında oldukları dönemde Türkiye aleyhine bir faaliyete girişmemişlerdir. Aynı gruptaki Filozof Rıza Tevfik’in de aleyhte bir faaliyeti olmamış, afla beraber Türkiye’ye dönmüştür. Bu gruptaki Şeyhülislam Mustafa Sabri Bey Batı Trakya’da çıkardığı gazete ve yazdığı kitaplarla Türkiye’nin yeni rejimine çok sert eleştiriler yöneltmiş, Türk-Yunan ilişkilerinin düzelmesinden sonra Mısır’a giderek muhalefetine burada devam etmiştir.

“**Mülkiye ve Askeriye**” grubunu oluşturan

kişilerden Hürriyet ve İtilaf Fırkası’ndan Gümölcineli İsmail Bey Köstence’den sonra Gümölcine’ye gelerek muhalefete devam etmiş, Vahdettin’in maiyeti ve Taşnaklarla işbirliği yapmaya çalışmış, aftan sonra geri dönmemiştir. Aynı fırkanın liderlerinden Miralay Sadık Bey Köstence’de yaşamış ve muhalif hareketlere katılmamıştır. Dâhiliye Vekili Mehmet Ali ise yoğun olarak muhalif hareketlerin içinde bulunmuş, Çar ailesinden Grandük Nikola ve Taşnaklarla işbirliği yapmış, çıkardığı gazete ve kurduğu cemiyetlerle muhalefete devam etmiştir.

Yüzellilikler listesinde bir grubu da “**Çerkez Ethem ve avanesi**” oluşturmuştur. Ethem ve kardeşi Reşit, M.

Kemal Paşa ile araları açıldıktan sonra Yunanistan’a gitmiş, daha sonra Ürdün’e geçmiştir. Ethem’in faaliyetleri istihbarat tarafından izlenmiş, Türkiye’ye karşı Kürt ve Ermeni gruplarıyla işbirliği yaptığı iddia edilmiştir. Bu gruptaki Teşkilat-ı Mahsusa kadrosundan Eşref Sencer (Kuşçubaşı) Yunanistan’a geçerek 1933’de araları açılınca-

ya kadar Ethem’le birlikte hareket etmiştir.

POLİSLER VE GAZETECİLER GRUPLARI

Listede diğer grubu “**Polisler**” oluşturmuş, bir başka grupta da “**Gazeteciler**” yer almıştır. Gazetecilerden Mevlanzade Rifat Türkiye lehinde yazılar yazmıştır. Ünlü edebiyatçı Refik Halit de bu grubun içindedir ve yurtdışına çıktıktan sonra Halep’te yaşamış, önce Türkiye aleyhine yazılar yazmışsa da daha sonra inkılâpları desteklemiştir. Alemdar Gazetesi sahibi Refii Cevat Paris’te yaşamış, başlangıçta Türkiye aleyhine yazılar yazmış, geçim derdine düşünce hayatını “**otomobil yıkamakla ve kahve dağıtmakla**” sürdürmüştür. Yüzellilikler içinde “**Çerkez Kongresi’ne Katılanlar**” da yer almış ve

Türkiye Milli Mücadele aleyhinde çalışan kişileri yargılamak yerine yurt dışına sürerek en azından muhaliflerin bir bölümünden kurtulma yolunu seçmiş, fakat listenin oluşturulmasında bir prensip gözetilmemiştir.

listede Çerkezler seksen altı kişi ile çoğunluğu oluşturmuştur. İzmir’de 1921 yılında toplanan kongreye katılan on yedi kişi listeye konulmuş, “**Diğer Şahıslar**” bölümünde de Anzavur isyanına katılan Gönenli ve Manyaslı Çerkez köylüler yer almıştır. Bu kişiler genellikle Yunanistan’a gitmiş ve geçimlerini sağlamakla uğraşmışlardır.

YUNUS NADİ AFFA KARŞI ÇIKMIŞTI

Yüzellilikler yurtdışında maddi sıkıntıları ve vatan hasreti gibi nedenlerle Ankara Hükümeti’ne başvurarak Cumhuriyetin onuncu yılında çıkarılan affa dâhil olmak istemişlerdir. 1938 yılında af gündeme geldiğinde bu kişilerin bir bölümü hayatını kaybetmiş ya da yaşlanmış, yurtiçine etki edecek bir durumları kalmamıştır. Yunus Nadi’nin başını çektiği bir grup affa karşı çıkmış ve tepki Mecliste de devam etmiştir. Emin Sazak bunların Ali Kemal gibi linç edilmelerini, yoksa kendisinin dişleriyle etlerini kopararak öldüreceğini söylemiştir. Tartışmalar sonunda “**af talepleri ve ailelerin feryadı**” dikkate alınarak af çıkarılmış ve Yüzelliliklerin ülkeye dönmesine izin verilmiştir. Hayatta kalanların büyük bir bölümü Türkiye’ye dönmüş, Çerkez Ethem ise dönmeyi reddetmiştir.

Görüldüğü gibi Türkiye Milli Mücadele aleyhinde çalışan kişileri yargılamak yerine yurt dışına sürerek en azından muhaliflerin bir bölümünden kurtulma yolunu seçmiş, fakat

listenin oluşturulmasında bir prensip gözetilmemiştir. Yüzellilikler duyulan endişe nedeniyle gittikleri yerlerde takip edilmiş ve haklarında çoğu zaman abartılı raporlar hazırlanmıştır. Bu kişilerin bir kısmı muhalif hareketlerin içinde yer almış, çeşitli devlet ve gruplarla işbirliği yapmış, bazıları basın yayın yoluyla muhalefet etmiş, önemli bir bölümü geçim derdine düşerek aleyhte bir harekette bulunmamışlardır.

GERÇEKLER ER YA DA GEÇ ORTAYA ÇIKACAK

Yüzellilikler örneği tarihi bir hata olarak önümüzde durmaktadır. Günümüzde âdil bir yargılama ortamı olmamasının yanı sıra vatandaşlıktan çıkarma gibi uluslararası hukuka ve insan haklarına aykırı bir yaptırıma başvurulması büyük bir yanlış olacaktır. Bu tür hukuksuzluklar ciddi mağduriyetler oluşturmakta ve telafisi mümkün olmayan zararlar meydana getirmektedir. Bu durum toplumdaki kamplaşma ve nefreti daha da artıracak ve aynı yanlışlar tekrar edilecektir. Bu aşamada mazeret üretilerek vicdanlar rahatlatılsa ve propaganda ile halkın desteği sağlansa da gerçeklerin er geç ortaya çıkacağı unutulmamalıdır.

Kaynaklar:

S. Bingöl, *Yüzellilikler Meselesi*, HÜ AİİTE yüksek lisans tezi (1994); Ş. Halıcı, *Yüzellilikler*, AÜ SBE yüksek lisans tezi, (1998); Y. Şevki Yavuz, “Mustafa Sabri Efendi”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 31.

Yüzellilikler içinde “Çerkez Kongresi’ne Katılanlar” da yer almış ve listede Çerkezler seksen altı kişi ile çoğunluğu oluşturmuştur.

DÜMENDE ZIDANE

KARŞINIZDA GALACTICOS 2.0

EFE YİĞİT

EfeYigit@Tr724.com

Oyunculuk kariyerinde 2 yılda İspanya La Liga'nın son 10 yılına baktığımızda ezeli rakiplerden Barcelona'nın Real Madrid'e karşı ezici bir üstünlük sağladığını görüyoruz. Katalan ekibi bu 10 yılda 6 kez şampiyonluk sevinci yaşarken Real Madrid mutlu sona sadece 3 kez ulaşabildi. Barcelona'nın Real Madrid'i ezip geçmesi 2008'te takımı 'kendi evladı' Josep Guardiola'ya teslim etmesiyle başlamıştı. Ardından takımın teslim edildiği Tito Vilanova ve Luis Enrique yine bu geleneğin devamı oldu. Barcelona'nın aksine Real Madrid 'ithal' hocalarla şampiyonluk kovalıyordu.

Nihayet başkan Florentino Perez, Ocak 2016'da takımı Zinedine Zidane'a teslim ederek yıllardır hayalinde olan bir projeyi hayata geçirdi. Ancak onun da en büyük korkusu 'ya tutmazsa'. Aradan geçen 1 yılda Zidane, 'korkulacak bir şey olmadığını' fazlasıyla gösterdi.

'TAKIM RUHU' KURMAKTA ZORLANDI

2000'li yıllarda Zidane, Figo, Ronaldo, Beckham gibi dünya yıldızlarını kadrosunda bulunduran Real Madrid için 'Los Galacticos' unvanı kullanılıyordu. Başkan Perez, her yıl bir dünya yıldızını kadrosuna katarken, ezeli rakipleri Barcelona karşısında üstün gelecek bir ekip oluşturulmuştu. 2009'da Cristiano Ronaldo'yu transfer ederek başkanlığının ikinci döneminde yeni bir Galacticos kurmak isteyen Perez, Gareth Bale, James Rodriguez, Mesut Özil ve Angel Di Maria gibi yıldızları takımına kazandırdı ancak 2000'li yılların başında yakalanan başarı bir türlü tekrar ettirilemedi.

Başarılı sonuçlar alınsa bile aranılan 'takım ruhu' ortaya çıkmıyor, rekorları kitabını altüst edecek sansasyonel form tutturulamıyordu. Ünlü teknik adamlar Jose Mourinho ve Carlo Ancelotti bile Başkan Perez'in derdine deva olamadı. Perez'in kafasındaki isim en baştan beri takımın efsanesi Zinedine Zidane'dı. Fransız yıldızla takımı teslim etmek için sabırsızlanan Perez'in

hevesini daha önceleri Zidane'nin 'hazır değişim' sözleri kursağında bırakmıştı.

KARİYERİ SIFIRLAMAK MI, YENİDEN EFSANE OLMAK MI?

2016'ya girilirken, nihayet beklenen gün geldi. Rafael Benitez'in gönderilmesiyle dümene, bir süredir genç takımı çalıştıran Zidane geçecekti. Futbolculuk kariyeri başarılarla doluydu Cezayir asıllı Fransız yıldızın. Fransa, 1998 Dünya Kupası ve Euro 2000'de şampiyon olurken aslan payı hiç şüphesiz 'maestro'nundu. Keza Real Madrid'in kazandığı iki Şampiyonlar Ligi kupasında yine Zidane imzası vardı. Ama teknik adamlık başkaydı. Nice ünlü yıldızlar kramponları çıkarıp, eşofmanları giyince fiyasko yaşamış, yıllarca alkışlayan taraftarlar bu kez ısıklamıştı. Risklerden biri başarılı kariyeri sıfırlamaktı. Ama işin ucunda yeniden efsane olmak da vardı.

Zidane'ın bu görev için uygun görülmesinin en büyük sebeplerinden birisi, futbolculuk kariyeriydi. C. Ronaldo, James Rodriguez, Toni Kroos, Gareth Bale gibi her biri diğerinden 'yıldız' oyuncuyu bir araya getirecek ve onlardan bir takım çıkaracak ismin, her yönden saygı görmesi önemliydi. Real Madrid'in son yıllarda yaşadığı en büyük sıkıntı, teknik adamların oyunculara kendini kabul ettirememesi olmuştu. Bu sıkıntıyı Mourinho ve Ancelotti bile yaşadı. Zidane oyuncularıyla yakın diyalog kurarken, kısa sürede sahaya yansıttığı taktik bilgisiyle hiç de 'çaylak' olmadığını ortaya koydu.

Yedek kulübesi bile milyon dolarlık yıldızlarla kurulu Madrid'de bir diğer önemli problem forma şansı bulamayan oyuncuların 'küskünler grubu' oluşturmasıydı. Zidane, rotasyon siste-

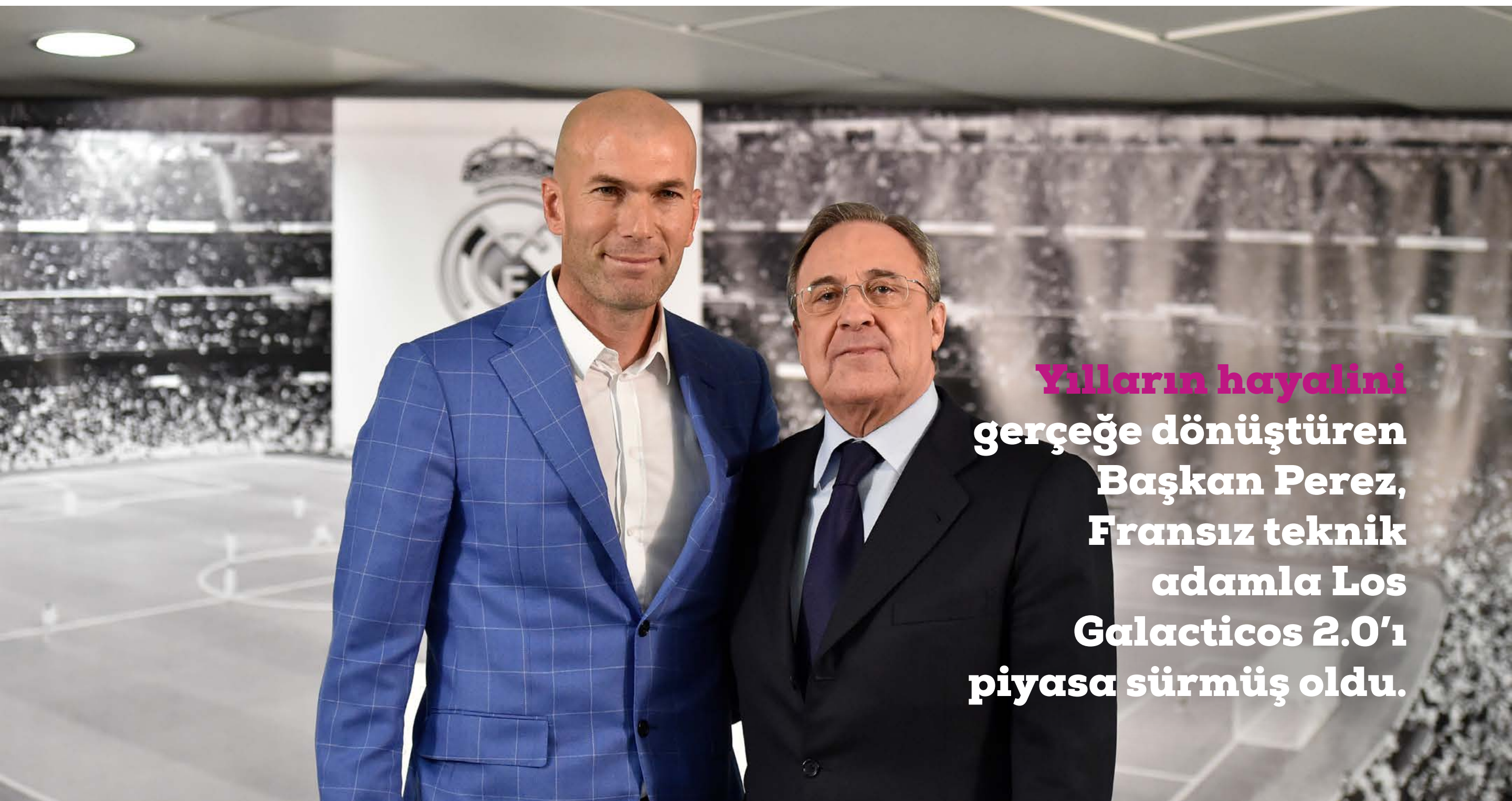
mini hayata geçirerek her oyuncuya şans verdi ve bu grubun dağılmasını sağladı. Böylece her oyuncu kendini takımın ve başarının bir parçası olarak görmeye başladı. Oyuncuların yeri 'garanti' olmayınca da, çalışmaları ve performansları kendiliğinden arttı.

BAŞARISI TESADÜF DEĞİL

Devre arasında devraldığı takımla yılsonunda Şampiyonlar Ligi kupasını kaldıran Zidane, bu başarının tesadüf olmadığını 2016-17 sezonunun ilk yarısında gösterdi. Geçen yılın Nisan ayında Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek final ilk maçında deplasmanda Wolfsburg'a 2-0 yenilen Real Madrid, tam 9 ay boyunca oynadığı resmi maçlarda yenilgi yüzü görmedi. Ezeli rakibi Barcelona'nın 39 maçlık yenilmeme rekorunu, geçen hafta Sevilla'ya 2-1 yenildiği maça kadar, 1 maç geliştirdi. Yenilgi moralleri bozsa da takımın ortaya koyduğu performans gelecek adına ümitsiz olmalarını engelliyordu.

Yılların hayalini gerçeğe dönüştüren Başkan Perez, Fransız teknik adamla Los Galacticos 2.0'ı piyasa sürmüş oldu. Gareth Bale'nin sakatlığı ve James Rodriguez'in formsuzluğuna rağmen Ronaldo, Benzema, Modriç, Kroos, Morata, Ramos ve Kovacic gibi yıldızlar Zidane'ın takımının başarısında büyük pay sahibi. 3. haftada devraldığı liderliği bir daha rakiplerine bırakmayan Real Madrid, lig, kupa ve Şampiyonlar Ligi'nde yoluna emin adımlarla devam ediyor.

Zidane başarır mı Real Madrid'in son yıllarda Barcelona'ya karşı yaşadığı 'mağlubiyet psikolojisi' son bulacak. Daha önemlisi bu kez Los Galacticos'u hedefe yıldız oyuncularından çok yıldız teknik direktörün başarısı olacak.

Yılların hayalini gerçeğe dönüştüren Başkan Perez, Fransız teknik adamla Los Galacticos 2.0'ı piyasa sürmüş oldu.

Çocukların eğlenme aracı olarak akıllı telefonları tercih etmesi istenmiyor, ancak ne yapılması gerektiğine dair kayda değer bir veri de yok.

Yapılan araştırmalara göre, 11 ila 16 yaş arasındaki çocuklar internette ortalama 26 paylaşım yapıyor. Aileleri sınır koyan çocukların yüzde 80'i de bu sınırları aştıklarını söylüyor.

Peki, akıllı telefonlar aile yaşamını bu kadar etkiliyorsa, ne yapılması gerektiğine karar vermek neden zor?

BBC'nin haberine göre, Psikiyatrist Aric Sigman, bu soruya şöyle cevap veriyor: "Ebeveynlerin çocuklarındaki akıllı telefon algısını değiştirirlerse daha kolay karar alabilirler." Sigman, "Öncelikle akıllı telefon 'aptal' bir tanım. Bunlar telefon değil. 10 yıl önceki dizüstü bilgisayarlardan güçlü bilgisayarlar" diyor ve ailelerin çocuklarının akıllı telefon kullanımına sınırlanma getirmeleri gerektiğine vurgu yapıyor.

YAŞAM TARZI DEĞİL, HASTALIK

Psikiyatrist Sigman, gençlerdeki akıllı telefon kullanımının bir yaşam tarzı olarak değil, tıbbi bir hastalık olarak değerlendirilmesi gerektiğinin altını çiziyor. Ebeveynlere 'dijital günbatı-

mi' konseptini uygulamalarını anlatan Sigman, anne ve babaların, çocuklarını yatmadan bir iki saat önce elektronik cihazlardan ayırmaları gerektiğini söylüyor. Sigman, aksi halde karşılaşılabilecek aksilikleri şöyle sıralıyor: "Yatak odalarının çocukların duyularını kapattığı bir yer olması gerekiyor ama telefonlar yatak odalarını eğlence merkezine dönüştürüyor. Elektronik cihazlarının gece geç saatlere kadar kullanılmasıyla uyku kaybının arasında açık bir bağ var. Gece geç saatlerde bu cihazların kullanılması depresyon, endişe bozukluğu, kötü ders notları ve kilo almaya yol açıyor. Çünkü uykusuz kalmak açlık hormonlarını da etkiliyor."

Doktor Sigman ebeveynlere çocuklarına telefon bağımlılığının belirtilerini öğretmelerini öneriyor. Ebeveynlere ise şu tavsiyede bulunuyor: "Çocuğunuza şunu söylemelisiniz; 'Sosyal medyada vakit geçirmeni yasaklamıyorum ama sosyal hayatı gerçek dünyada deneyimlemelisin. Sosyal medya hesaplarında sürekli vakit geçirip kendini başkalarıyla karşılaştırmak seni mutsuz edebilir.'"

KÜNYE

Genel Yayın Yönetmeni

Selim GÜNDÜZ | SelimGunduz@Tr724.com

Haber Direktörü

Sefer CAN | SeferCan@Tr724.com

Yayın Koordinatörü

Ali Mirza YAZAR | AliMirza@Tr724.com

Yazışleri Müdürü

Erman YALAZ (Web) | ErmanYalaz@Tr724.com

Kemal AY (e-gazete) | KemalAy@Tr724.com

Tasarım

Alper UYANIK | AlperUyanik@Tr724.com

Zülfikar ALİ | ZulfikarAli@Tr724.com

Sosyal Medya Editörü

Ömer Özdemir | OmerOzdemir@Tr724.com

İmtiyaz Sahibi Temsilcisi ve Hukuk Danışmanı

Mehmet YILDIZ | MehmetYildiz@Tr724.com

Reklam |

info@Tr724.com

E-gazete | Egazete@Tr724.com

egazete.Tr724.com

www.Tr724.com

irtibat@Tr724.com

[@Tr724com](https://twitter.com/Tr724com)

[/Tr724com](https://www.facebook.com/Tr724com)